

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра музейно-туристичної діяльності

Силабус
навчальної дисципліни
«ЛОГІКА ТА ТЕОРІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ»

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склав:

Мірошніченко В., канд. культурології, ст. викладач кафедри музейно-туристичної діяльності

Мова навчання – українська.

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р

Завідувач кафедри менеджменту культури

та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри

Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій

Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	Логіка та теорія аргументації
Викладач (- і)	<i>Мірошниченко Вадим Сергійович</i>
Профіль викладача (- ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=hj2GNq8AAAAJ
Контактний телефон та емейл	vadym_miroshnychenko@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	<i>Месенджери (з 10-00 до 18-00, неділя - вихідний)</i>
Логіка вивчення курсу	Історія світової культури, Психологія, Соціологія громадської думки

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Логіка та теорія аргументації» є класичною навчальною дисципліною принципи якої закладені Аристотелем, розвинені та вдосконалені представниками аналітичної філософії, деконструктивістики, феноменології тощо. Як нормативне вчення про мислення дисципліна є базовою для відповідної освітньо-професійної програми й для науки в цілому.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Логіка та теорія аргументації» є поглиблення системи знань щодо логіки як вчення про правильне мислення, структурування досвіду побудови риторичної аргументації; опанування методиками аналізу текстів та проблемних комунікативних ситуацій та ознайомлення з існуючими у сучасній науковій парадигмі термінами; ознайомлення з основами дисципліни.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК6	Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
ЗК7	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК8	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК1	Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.
ФК11	Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН2. Збирати та впорядковувати інформацію.
ПРН9. Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію.
ПРН18. Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі дискусії.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	<i>Обов'язкова (вибіркова) компонента</i>
Формат курсу	<i>Денна форма навчання, семестр</i>
Обсяг курсу	<i>Зазначте за навчальним планом</i> Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Тижневих годин для денної форми навчання - 2 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 60

Технічне і програмне забезпечення	<i>Ноутбук, вебкамера</i>
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота Види: лекція, практичне заняття. Методи: <i>Пояснювально-ілюстративний:</i> розповідь, пояснення, метод прикладу, ілюстрація, демонстрація. <i>Проблемного викладення:</i> лекція. <i>Частково-пошуковий:</i> дискусія.
Поточний контроль	<i>Усне опитування</i>
Підсумковий контроль	<i>Залік</i>
Політика курсу	<i>Обов'язковими умовами опанування навчальної дисципліни є:</i> Систематичне виконання усіх поставлених завдань; Дисциплінарні та організаційні вимоги (політика щодо відвідування, використання електронних пристроїв під час занять, їжі та напоїв тощо); Дедлайни, запізнені завдання, пропущені завдання (лікарняні, академічна мобільність та ін.); Дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); Запобігання / протидія булінгу (цькуванню) — («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf Невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf) Відпрацювання пропущених занять на основі самостійної роботи з наданням відповідних результатів за встановленими формами виконання.

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Практичні	Семінарські	Сам. роботи
Тема 1. Формальне і креативне мислення	10	2			8
Тема 2. Форми мислення	5	2			3
Тема 3. Закони мислення	5	2			3

Тема 4. Поняття аргументу та його структура. Аргументація	10	2			8
Тема 5. Доведення, спростування, суперечка	10	2			8
Тема 6. Дискурс. Висловлювання. Епістема	14	2	2		10
Тема 7. Логіка і психоаналіз: мова, несвідоме, Інший	16	2	4		10
Тема 8. (Пост)структуралізм: риторика, письмо, опозиції	14	2	2		10
Тема 9. Герменевтика як інтерпретація і герменевтичне прочитання поля культури	6	2	4		
Всього	90	18	12		60

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

- Дотримання політики академічної доброчесності. У випадку недотримання принципів академічної доброчесності, виконані завдання не будуть зараховані. Також не допускається повторне перевиконання завдань;
- Важливо відвідувати заняття, брати участь у дискусіях під час семінарських занять і ставити уточнюючі питання лектору після основної частини лекції;
- Дотримуватися елементарних етичних норм;
- Студенти мають право робити аудіозапис, відео- чи фото-зйомку (або стрім) заняття для свого особистого використання виключно за погодженням з викладачем. Розміщувати подібні матеріали у вільний доступ лише за письмової згоди викладача;
- Відпрацювання занять, які були пропущені без поважних причин, не допускається. У випадку наявності документа, який засвідчує поважність причини відсутності, відпрацювання заняття допускається (максимум 2 заняття). Пропущене заняття відпрацьовується у письмовій формі (індивідуальне завдання);
- Студенти мають опрацювати обов'язкові джерела до початку заняття, а також вчасно виконувати поставлені завдання. У разі недотримання передбачених термінів виконання завдань, бали за виконання не зараховуються.

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Активна участь в роботі протягом семестру – 1 бал (за одне заняття). Відповідь під час практичного заняття – до 10 балів. Відпрацювання пропущеного заняття – до 4 балів. Залік – до 40 балів. Зазначені бали слід розуміти як максимально можливі.
Практичні заняття	Практичне заняття передбачає опрацювання запропонованих матеріалів та активну участь у їхньому обговоренні. Важливо надавати критичний аналіз і демонструвати реальну підготовку до заняття, а не загальні знання.

	У випадку, якщо студент/-ки пропустили практичне (чи лекційне) заняття з поважних причин (допускається відпрацювання двох занять), вони мають право відпрацювати пропущене заняття. Формою відпрацювання є написання короткої рецензії (тема рецензії залежить від теми пропущеного заняття та узгоджується з викладачем).
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність набраних 60 балів.

Види робіт (ОБОВ'ЯЗКОВІ)	Бали
Участь у практичне заняттях	6*10 = 60
Залік	40
Усього	100
Види робіт (ДОДАТКОВІ)	
Активна участь під час лекцій	1*9 = 9
Відпрацювання 2 занять, на яких були відсутні за поважних причин	2*4=8
Усього	17

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 6. Дискурс. Висловлювання. Епістема

Практичне заняття 1: Логіка висловлювань і межі мислення. – 2 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Мислення про мислення.
2. Мислення як даність і даність мислення.
3. Розуміння дискурсу Мішелем Фуко.
4. Французька школа аналізу дискурсу.
5. Проблема мислення за Мартіном Гайдеггером.

Література [10, 23, 25, 26].

Тема 7. Логіка і психоаналіз: мова, несвідоме, Інший

Практичне заняття 2: Логіка несвідомого. – 4 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Чи застосовуються закони логіки до несвідомого?
2. Психоаналітичне розуміння мови і лінгвістичне розуміння психоаналізу.
3. Жак Лакан і структурування несвідомого як мови.

Література [10, 15, 20, 22, 24].

Тема 8. (Пост)структуралізм: риторика, письмо, опозиції

Практичне заняття 3: Діалог. Критика. Експеримент. – 2 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Від фактів до інтерпретацій.
2. Чи існує щось поза текстом?
3. Як мислити коментар?
4. Деконструктивне розсіювання
5. Читання, як читання тексту проти себе самого.

Література [10, 11, 15, 21, 22, 25].

Тема 9. Герменевтика як інтерпретація і герменевтичне прочитання поля культури

Практичне заняття 5: Герменевтична інтерпретація текстів. – 4 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Проблема герменевтичного кола за Г.-Г. Гадамером.
2. Тема конфлікту інтерпретацій за П. Рікером.

Література [10, 13, 22, 28].

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Формальне і креативне мислення

Самостійна робота студентів: Предмет і значення логіки. – 8 год.

Мета: структурувати знання з навчальної дисципліни.

Завдання:

- 1.Опрацювати лекційний матеріал, звертаючись, до списку рекомендованих джерел інформації;
- 2.Проаналізувати концепт «креативне мислення»;

3. Визначити типові риси креативного мислення в контексті культурних індустрій сер.

XX ст. і поч. XXI ст.

Література [5, 9, 10, 22, 28].

Тема 2. Форми мислення

Самостійна робота студентів: Понятійний характер раціонального мислення. – 3 год.

Мета: поглибити знання з навчальної дисципліни щодо однієї з форм мислення.

Завдання:

1. Кругові схеми Л. Ейлера;
2. Підібрати до кожного з даних понять загальне (родове поняття) і приватне (видове поняття) поняття: доба, роман, печаль, диктатор, кухар, студент, старий, корабель, хворий, європеєць;
3. Які з перерахованих нижче понять належать до числа реєструючих, а які до числа нереєструючих: секта; народ; річка; Середньовічний німецький літопис; книга Старого Заповіту; роман; роман Достоєвського; готичний храм; будинок, знайдений при розкопках Помпеї; знак зодіаку.

Література [1, 2, 3, 4, 5].

Тема 3. Закони мислення

Самостійна робота студентів: Логічні закони мислення. – 3 год.

Мета: засвоїти феномен логічних законів.

Завдання:

1. Наведіть приклади міркувань, що містять внутрішню суперечність;
2. Які логічні закони (і чому) лежать в основі наведених висловлювань?
 - а) Вирок суду не може бути винесеним на підставі припущень.
 - б) Неможливо, щоб особа Х. водночас була обрана і не була обрана лідером однієї і тієї ж політичної партії.
 - в) Ніхто не може бути заарештованим без постанови суду або без санкції прокурора.

Література [1, 2, 3, 4, 5].

Тема 4. Поняття аргументу та його структура. Аргументація

Самостійна робота студентів: Аргументація в контексті філософського твору. – 8 год.

Мета: засвоєння логічної структури аргументації.

Завдання:

Підготувати аналіз логічної структури аргументації художнього твору.

Література [9, 16, 20, 27].

Тема 5. Доведення, спростування, суперечка

Самостійна робота студентів: Доведення та спростування в контексті наукових текстів. – 8 год.

Мета: аналіз особливостей доведення та спростування.

Завдання:

1. Правила доведень і спростувань.
2. Помилки при доведеннях.
3. Значення доказовості в процесі переконання.

Література [1, 2, 3, 4, 5, 27].

Тема 6. Дискурс. Висловлювання. Епістема

Самостійна робота студентів: Логічні основи висловлювання про артефакт. – 10 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу.

Завдання:

Підготувати аналіз логічної структури витвору мистецтва (на основі праць Т. де Дюва).

Література [20, 22, 25].

Тема 7. Логіка і психоаналіз: мова, несвідоме, Інший

Самостійна робота студентів: Психоаналітичний аналіз художнього твору. – 10 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу.

Завдання:

Підготувати психоаналітичний аналіз художнього твору (на основі праць З. Фрейда, Е. Фромма).

Література [20, 22, 24, 25].

Тема 8. (Пост)структуралізм: риторика, письмо, опозиції

Самостійна робота студентів: Постструктуралістський аналіз художніх та наукових текстів. – 10 год.

Мета: поглибити знання з теми лекційного матеріалу.

Завдання:

Спираючись на праці Ж. Дерріда та інших представників французької теорії написати текст-імітацію постструктуралістського письма.

Література [10, 15, 25].

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Предмет логіки
2. Історичні віхи розвитку логіки
3. Сутність поняття
4. Відношення між поняттями
5. Сутність судження
6. Сутність умовиводів
7. Закони логіки
8. Види аргументів: ad rem та ad hominem
9. Різновиди аргументів: до авторитету, до публіки, до особистості, до марнославства, до сили, до співчуття
10. Види аргументації: теоретична, емпірична
11. Основні принципи риторичної аргументації
12. Аргументи до аудиторії
13. Аргументи до людини
14. Прагматичні аргументи
15. Аргументи до необхідності
16. Аргументи до мети
17. Доведення і спростування
18. Аналогія
19. Дискусія, полеміка, суперечка
20. Як співвідносяться логіка та несвідоме
21. Що таке герменевтика?
22. Що таке мислення?
23. Як ви розумієте поняття дискурсу?

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Базова

1. Білецький В. В. (2008). *Логіка: навчально-методичний посібник*. Донецьк: ДонНУ.
2. Бондар Т. І. (2006). *Логіка: навч. посібн.* Київ: ДАКККіМ.
3. Жеребкін В. Є. (1998). *Логіка: підручн.* Харків: Основа.
4. Ішмуратов А. Т. (1997). *Вступ до філософської логіки: підручн.* Київ. Абрис.
5. Конверський А. Є. *Сучасна логіка. Частина 1. Класична логіка: підручн.* Київ: КНУ.
6. Мозгова Н. В. (2007). *Логіка: навч. посібн.* Київ: Каравела.
7. Повторєва С. М. (2010). *Логіка: навч. посібн.* Львів: Магнолія-2006.
8. Тофтұл М. (2008). *Логіка.* Київ: Академія.
9. Яценко С. (2016). *Софістика.* Київ: ТОВ «Сік Груп Україна».

Допоміжна

10. Баррі П. (2008). *Вступ до теорії: літературознавство та культурологія*. [Пер з англ. О. Погинайко]. Київ: Смолоскип.
11. Беньямін В. (2002). *Вибране*. [Пер. з нім. Ю. Рибачука, Н. Лозинської]. Львів: Літопис.
12. Вітгенштайн Л. (1995). *Tractatus Logico-Philosophicus. Філософські дослідження*. [Пер з нім. Є. Поповича]. Київ : Основи.
13. Гадамер Г.-Г. (2000). *Істина і метод. Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики*. [Пер з нім. О. Мокровольський]. Київ : Юніверс.
14. Гуссерль Е. (2009). *Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки*. [Пер. з нім. В. Кебуладзе]. Київ: ППС-2002.
15. Деріда Ж. (2004). *Письмо та відмінність*. [Пер з фр. В. Шовкун]. Київ: Основи.
16. Бургін М. (1998). *Теорія аргументації*. Київ: Енциклопедія.
17. Арістотель. (2022). *Метафізика*. Київ: Темпора.
18. Кебуладзе В. (2012). *Феноменологія досвіду*. Київ : Дух і літера.
19. Карамішева Н. В. (2011). *Логіка (теоретична і прикладна): навчальний посібник*. Київ: Либідь.
20. Lacan J. (1966). *Ecrits*. Paris: Seuil.
21. Малахов В. (2006). *Етика спілкування*. Київ: Либідь.
22. Ricoeur P. (1969). *Le Conflit des interprétations*. Paris: Seuil.
23. Рікер П. (2000) *Сам як інший*. [Пер з фр. В. Андрушко, О. Сирцова]. Київ : Дух і літера.
24. Рудинеско Е. (2008). *Навіщо нам психоаналіз?* [Пер з фр. В. Шовкун]. Київ: Ніка-Центр.
25. Фуко М. (2003). *Археологія знання*. [Пер з фр. В. Шовкун]. Київ: Основи.
26. Гайдеггер М. (2007). *Дорогою до мови* [Пер з нім. В. Кам'янця]. Львів: Літопис.
27. Ряшко В. І. (2014). *Логіка: навчальний посібник*. Львів: ННПП.
28. Гумбрехт Г. У. (2020). *Продуктування присутності. Що значення не може передати* [Пер з англ. І. Іващенко]. Харків: IST Publishing.